

ÜSTÜN YETENEKLİLERİN SINIFIÇİNDEKİ OLUMSUZ DAVRANIŞLARIVE YÖNETİLMESİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Şenol SEZER⁽¹⁾

Ordu Üniversitesi Eğitim Fakültesi. senolsezer.28@gmail.com

Özet

Bu araştırma nitel araştırma desenindedir. Araştırmanın amacı üstün yetenekli öğrencilerin sınıf içinde sergiledikleri olumsuz davranışlar ve yönetilmesine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemektir. Verilerin toplanmasında, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2011-2012 eğitim öğretim yılında, Giresun Bilim ve Sanat Merkezine öğrenci gönderen 168 öğretmen arasından, kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemiyle belirlenen 52 öğretmen oluşturmaktadır.

Öğretmenlerin %7.7'si, üstün yeteneklilerin eğitimi ile ilgili kurs ve seminerlere sıklıkla katıldıklarını; %19.2'si bazen katıldıklarını; %28.8'i nadiren katıldıklarını ve %44.3'ü ise hiç katılmadıklarını belirtmektedir. Öğretmenlerin %40.4'ü üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamında sıklıkla; %30.8'i bazen; %25'i nadiren olumsuz davranışlar sergiledikleri şeklinde görüş belirtmektedir. Öğretmenlerin sadece %3.8'i, üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamında hiç olumsuz davranış sergilemediği görüşündedir. Üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamında sergilediği olumsuz davranışlar ilgisiz davranma ve öğrenme ortamını bozma şeklinde ortaya çıkmaktadır. Öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamındaki olumsuz davranışlarını yönetmede başvurduğu yöntemler; destekleme ve yaptırım uygulama şeklindedir.

Anahtar Sözcükler: Üstün yetenekli, olumsuz davranış, olumsuz davranışların yönetimi.

TEACHER OPINION RELATED TO DISRUPTIVE BEHAVIOURS OF GIFTED STUDENTS IN CLASSROOM AND MANAGING THEM

Abstract

This study was conducted quantitative research design. The purpose of this study is to determine teachers' opinion related to the disruptive behaviours of gifted students in classroom environment and management them. Semi-structured interview form was used as a data collection tool which developed by researcher. The study group consists of 52 primary school teachers and it was determined by using easily accessible case sampling method among the 168 teachers who serve the schools which send students to the Giresun Science and Art Centre in 2011-2012 academic year.

7.7% of teachers addressed that they had been participated frequently; 19.2% of them sometimes; 28.8% of them rarely and 44.3% of them never participated to the course or seminary related to the educating of gifted students. 40.4% of the teachers frequently; 30.8% of them sometimes; 25% of them rarely and 3.8% of them never have problems with gifted students in classroom environment. Disruptive behaviours which gifted students' exhibit in the classroom environment emerge as disrupting the learning environment and acting disinterested. The methods applied by teachers in managing disruptive behaviours of gifted students in the classroom are in the form; support and sanctions.

Keywords: Gifted, disruptive behaviour, management of disruptive behaviours.

⁽¹⁾Yrd. Doç. Dr. Ordu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, eposta: senolsezer.28@gmail.com

SUMMARY

Introduction

Gifted children have different characteristics from their peers in terms of physical, mental, social and psychological development. Recognition the abilities of the gifted and talented children and guide them in the direction of these abilities enable to show a healthy development and achieve success and in a particular way to go to a higher level of them. Since to be more useful to the society and disclose fully the existing abilities of talented and gifted children, their ability fields should be determined and given special attention to plan their learning processes in direction of unique learning styles of them.

It is known that gifted students whose development and learning levels ahead of than their peers so they get bored quickly in the classroom; act impatient; want to steer learning environment of class in the direction their wishes. Such behaviours are considered as disruptive and it is observed that teachers tend to punish the students who exhibit these behaviours. Punishment causes to show susceptibility of gifted and to be reluctant to participate in the continuing education activities in the classroom. The most important task falls to the teacher to gain a positive attitude of gifted children and their development according to their abilities.

Gifted children are the children who display higher level performance in terms of capabilities than their peers such as intelligence, creativity, art and leadership, and also need individualized or enriched education programs above the normal school curriculum and learning materials regarding improvement in their ability fields. Gifted children continue their education in the same classroom with their peers with different learning abilities from them. However, the studies carried out in the classroom management indicate that negative behaviours in classroom environment largely stemmed from the individual characteristics of students. Therefore, it is natural to experience conflicts in the classroom among the children who have different intelligence and learning rates.

Since they spend an important part of their time in the school it is required to enrich the learning environment of gifted children. If it is not held in accordance with the needs of gifted students; it leads atrophy of capabilities they bring birth, decreasing academic achievement and exhibiting disruptive attitudes and behaviours in classroom environment. Among these negative attitudes and behaviours can be considered getting bored quickly; making senseless frenzy; showing reactive behaviour; untidiness and careless; remaining indifferent to others' needs and desires. In managing the disruptive behaviours of gifted students the an effective method is communication. In communication with these students should be treated very attentive. Because gifted children are often extremely sensitive; exceptionally curious; very rich inner world and critical thinking skills are very advanced than their peers with normal development. Misunderstandings expressions will lead to tremors in these children's inner world. The another important method is to arrange the learning environment as to include the gifted students. Because teachers plan the learning process, organize the learning environments and evaluate the outcomes of the learning process. Therefore, in terms of teachers understanding the learning styles of gifted students and discovering individual differences have a great importance to ensure effective learning and classroom management. The other method is to make gifted children feel that their teachers do not have high expectations for academic achievement from them. Because these

children as well as being advanced in academic achievement are more advanced in terms of emotional development compared with their peers. Insertion under extreme stress gives them more harm than good.

The Purposes of Study

The study aims to determine the teacher opinion about the disruptive behaviours of the gifted students in the classroom environment and management them. For this purpose answers are sought to the following questions;

1-What is the status of the teachers to participate in courses and seminars related to the education of gifted?

2-What is the level of teachers having problems with gifted students in the classroom?

3-What are the disruptive behaviours of the gifted students in the classroom?

4-Which methods the teachers use to manage the disruptive behaviours of gifted students?

METHOD

Research Design

In this study qualitative research design was used. The qualitative research design is used to obtain in-depth information about a topic (Newman & Benz, 1998; Denzin & Lincoln, 2005; Marshall & Rossman, 2006; Singh, 2007).

Population and Sample

The study group comprises 52 teachers. It was determined by using easily accessible case sampling method among the 168 teachers who serve the schools which send students to the Giresun Science and Art Center in 2011-2012 academic year.

Data Collection Tool

Semi-structured interview form which developed by researcher was used to determine the opinions of teachers about the disruptive behaviours of gifted students in the classroom and management them. The interview form consists of three parts. The first chapter includes the structured questions, aims to determine demographics of teachers such as gender, branches and their ages. The second part includes two semi-structured questions. The first of these questions determine the status of teachers to participate in courses and seminars related to the education of the gifted. The second question seeks to determine the level of the disruptive behaviours of the gifted students in the classroom. It is requested from teachers responding to these questions as "frequently", "sometimes" "rarely" or "never". The third section includes two open-ended questions. These questions are shaped as "What are the disruptive behaviours which gifted student exhibit in the classroom?", "What are the methods that you are using to manage disruptive behaviours in the classroom?"

Validity and Reliability

When interview form developed a conceptual framework has created based on the literature review on the subject to improve the internal validity of the research. Verbal data obtained from teachers' views is encoded by researcher and another faculty member

experienced in qualitative research. For reliability on the coding done by both encoder; Reliability = Consensus / Consensus + Dissidence X 100 formula is applied (Miles & Huberman, 1994). Agreement between the two encoders is calculated as 91%. Being 70% or higher of the match percentage is considered sufficient and the reliability is assumed in terms of data analysis to be ensured. To achieve themes the matched codes in coding made by researcher and expert faculty members were considered as basis. In the second stage structural integrity is provided by controlling the relationship between themes and sub-themes and also the relationship of each sub-theme with others. To improve the research's external validity the research process and those made in this process (the model of research, study group, data collection, data collection process, analysis and interpretation of data) are described in detail. To improve the reliability all of the findings of the study were shown without comment.

Results and Discussion

7.7% of teachers adressed that they had been participated frequently; 19.2% of them sometimes; 28.8% of them rarely and 44.3% of them never participated to the course or seminary related to the educating of gifted students. The findings are supported by the findings of previous research. In the research conducted by Şenol (2011), the prominent problem the teachers' encountered during education processes of the gifted students is insufficient in-service training in special education. 40.4% of the teachers frequently; 30.8% of them sometimes; 25% of them rarely and 3.8% of them never have problems with gifted students in classroom environment. These results are similar to the findings of previous studies. Wagale (2001) states that gifted and success-oriented children sometimes create trouble because of persistent and dominant behave for teachers in the classroom.

Disruptive behaviours of gifted studentswho exhibit in the classroom environment emerge as to act disinterested and disrupting the learning environment. The disruptive behaviours of gifted students under the *to act disinterested*main theme are referred by the teachers in the way that reluctance to participate in activities in the classroom environment;to ask questions unrelated to the topic; unwillingness to do timely their assignments; interested in other things; to raise different issues; retreat into silence. The findings are similar to the findings of various researches conducted by Borland (2003), Kesner (2005), Monks & Pflug (2005) and Klein (2007). In these studies it is mentioned that if the learning environment is unenriched they get bored very quickly, and they are interested in other things.The disruptive behaviours of gifted students under the *disrupt learning environment* main theme are referred by the teachers in the way that ask for permission to speak constantly; exhibit meaningless unrest and mobility; criticizing the response of friends; verbal bullying wihh friends; obstinate with the teacher; speech without mention and exhibit aggressive behaviour.

It is seen that teachers are generally to exhibit a supportive attitude to manage disruptive behaviours of gifted students in the classroom. Reacting normally; competence in special education; giving more role and responsibility; giving extra homework; giving them the opportunity to express themselves; communicating with family and enrichment the learning environment are methods that teachers use to manage the disruptive behaviours of gifted students in classroom. Research shows that to be in tolerant is more effective in preventing disruptive behaviour.In a study conducted byÇankaya (2011) to managedisruptive behaviours of the gifted studentsin classroom; to be in cooperation with family, provideindividual guidance, ensureparticipation in social activities,participative decision making, give more responsibilitywas considered as the long-term solutions, respectively.Sampled teachers in the

prevention of disruptive behaviour of gifted students in the classroom also prefer the application of sanctions. But are not relatively high levels it is seen that teachers apply the methods that are ranked as warning verbally, the relocation, to seclude guidance counsellor, remind classroom rules, seating alone, keep out activities and give no right to speak. However, according to Quinn et al. (2000) and Porter (2006), to refrain from using threatening and derogatory language, spend more time with students and share their problems, listening effectively, encouragement and believe that they will succeed, is more effective in reducing disruptive behaviour the classroom.

Conclusion

The teacher who conducts the lessons of gifted students should be better equipped in special education and should closely monitor implementation in different countries. The necessary materials should be provided to schools where gifted students trained, learning environment in the classroom should be enriched and in-service training should be given for teachers in preparing for individualized instruction activities. In-service training can be given to teachers in managing disruptive behaviour of gifted student and in this regard the support can be provided from academics in special education departments of universities. Different studies can be conducted on the causes of disruptive behaviour of gifted children in classroom. Further experimental research can be conducted on prevention of disruptive behaviour of gifted students in the classroom with solution-focused therapy.

GİRİŞ

Gelişim ve öğrenme düzeyleri, akranlarına oranla daha önde olan üstün yetenekli öğrencilerin, sınıf ortamında çabuk sıkıldıkları; sabırsız davrandıkları; sınıfın öğrenme ortamını kendi istekleri doğrultusunda yönlendirmek istedikleri bilinmektedir. Bu tür davranışlarolumsuz olarak değerlendirilmekte ve öğretmenlerin bu davranışları sergileyen öğrencileri cezalandırma eğiliminde oldukları gözlenmektedir. Cezalandırmayöntemi, üstün yeteneklilerin alınganlık göstermesine ve sınıf ortamında sürdürülen eğitim etkinliklerine katılmada isteksiz davranmalarına neden olmaktadır. Üstün yetenekli çocuklaraolumlu davranışlar kazandırma ve yetenekleri doğrultusunda geliştirilmelerinde en önemli görev öğretmenlere düşmektedir.

Üstün yetenekli çocuklar; zekâ, yaratıcılık, sanat ve liderlik yönüyle yaşıtlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren ve yetenek alanlarının gelişiminde okulun normal öğretim programlarının üzerinde öğrenme materyallerine ve bireyselleştirilmiş veya zenginleştirilmiş öğretim programlarına gereksinim duyan çocuklardır (Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi, 2009). Çünkü üstün yetenekliler; bedensel, zihinsel, sosyal ve psikolojik açıdan diğer öğrencilerden farklı özelliklere sahiptirler. Bu farklı özellikleri nedeniyle onların doğuştan getirdikleri üstün yetenekleri doğrultusunda gelişimlerini desteklemek; üst düzeyde öğrenmeleri için farklı ve zenginleştirilmiş öğretim yöntem ve tekniklerini uygulamak ve yetenekleri doğrultusunda gelişimlerini sağlamak gerekmektedir (Renzulli,1977).

Üstün yetenekli öğrenciler, ilgi duydukları ve yaratıcılıklarını kullanabilecekleri alanlardaki bilgiyi en üst düzeyde almak isterler (Boran &Aslaner, 2008). Genelde doğuştan yetenekli çocuklar, bu yetenekten kaynaklanan yaratıcılık potansiyellerini geliştirmek için özel durumlara gereksinim duyarlar (Renzulli, 1999). Bu çocukların en belirgin özellikleri; hızlı öğrenme, doğru anımsama, derinlemesine bilgiye sahip olma, okuma-yazmada hızlı bir

gelişim gösterme, rakamları ileri düzeyde anlama ve kullanma, yeni fikirlere açık olma, yüksek düzeyde motivasyon, araştırmaya yoğun merak ve ilgi, gelişmiş hayal gücü, yaratıcı problem çözmedir (Whitmore, 1980; Tardif & Sternberg, 1988).

Üstün yetenekli çocuklar, kendilerinden farklı öğrenme özelliklerine sahip akranları ile aynı sınıf ortamında eğitimlerini sürdürmektedir. Oysa sınıf yönetimi konusunda yapılan araştırmalar, sınıf ortamında olumsuz davranışların, büyük ölçüde öğrencilerin bireysel özelliklerinden kaynaklandığını göstermektedir. Bu nedenle sınıf ortamında zekâ ve öğrenme hızları farklılıklar gösteren çocuklar arada çatışmalar yaşanması doğal bir durumdur (Seeman, 2010: 29). Farklı ilgilere ve öğrenme özelliklere sahip öğrencilerin, sınıf ortamını sorunsuz biçimde paylaşmaları oldukça zordur (Türnüklü, 2006: 3). Bu gerçekliğin farkında olmaları, öğretmenlere üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamında istenmeyen davranışlarını yönetmede kolaylık sağlamaktadır (Öztürk, 2005: 178; Toprakçı, 2008: 306). Üstün yeteneklilerin eğitiminden sorumlu olan öğretmenler; öğrencilerinin bireysel farklılıklar gösterdiğinin ve kendilerine özgü öğrenme stillerinin olduğunu bilincindedirler. Bu öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal düzeylerini belirleyerek, onlara uygun öğrenme ortamları ve yaşantıları düzenlerler (Can, 2004).

Üstün yetenekli çocukların sınıf ortamında sergiledikleri tutum ve davranışlar arasında; zorlu ve rutin olmayan görevler almada ısrar etme, sınırları reddetme, bağımsızlık ve sıra dışı olma arzusu sayılabilir (Tannenbaum, 2003). Bu nedenle üstün yetenekli çocuklar, hızlı öğrenme eğiliminde oldukları için geleneksel şekilde düzenlenen eğitim ortamlarında, bireysel ilgilerine karşı çıkıldığını ve baskı ile karşılaştıklarını hissetmektedir (Coleman & Cross, 1988; Klein, 2007; Borland, 2003). Ayrıca üstün yetenekli öğrencilerin arkadaşları tarafından kabul edilme düzeyleri; sınıf içi tutum ve davranışlarını, öğrenme ortamlarına katılmalarını ve öğrenme isteklerini büyük ölçüde etkilemektedir. Çünkü üstün yetenekli çocuklar, arkadaşları arasında popülerdirler (Dunbar, 2004: 3; Wagale, 2001). Bu özelliğin bir sonucu olarak, her zaman ön planda olmayı ve takdir edilmeyi beklemektedirler (Akarsu, 2000; Gökdere & Çepni, 2003).

Okuldaki zamanlarının önemli bir bölümünü sınıf ortamında geçiren üstün yetenekli çocukların öğrenme ortamlarının zenginleştirilmesi gerekmektedir (Şenol, 2011). Çünkü sınıfın öğrenme ortamının üstün yetenekli öğrencilerin gereksinimleri doğrultusunda düzenlenmemesi; doğuştan getirdikleri yeteneklerinin körelmesine, akademik başarılarının azalmasına ve sınıf ortamında olumsuz tutum ve davranışlar sergilemelerine neden olmaktadır (Walters & Frei, 2007: 1). Bu olumsuz tutum ve davranışlar arasında; çabuk sıkılma, anlamsız taşkınlıklar yapma, tepkisel davranışlar gösterme, dağınık ve dikkatsiz çalışma, başkalarının ihtiyacı ve isteklerine karşı kayıtsız kalma sayılabilir (Kingore, 2001; Moore, 2005).

Üstün yetenekli öğrencilerin olumsuz davranışların yönetilmesinde etkili olan yöntemlerden birietkili iletişim kurmadır. Bu öğrencilerle kurulacak iletişimde çok özenli davranılmalıdır. Çünkü üstün yetenekli çocuklar, normal gelişim gösteren akranlarına oranla genellikle aşırı duyarlı, son derece meraklı, derin düşünceli, iç dünyaları çok zengin ve eleştirel düşünme becerileri çok gelişmiştir. Yanlış anlamalara yol açacak ifadeler, bu çocukların iç dünyalarında derin sarsıntılar yaratabilir (Klein, 2007: 140).

Olumsuz davranışların yönetilmesinde etkili olan bir diğer önemli yöntem öğrenme ortamını üstün yetenekli öğrencileri kapsayacak şekilde düzenlemedir. Çünkü öğretmenler, öğrenme sürecini planlar, öğrenme ortamlarını düzenler ve öğrenme sürecinin çıktılarını değerlendirirler. Bu nedenle öğretmenlerin, üstün yetenekli öğrencilerin öğrenme stillerini keşfetmeleri ve bireysel farklılıklarını anlamaları; etkili öğrenmeyi sağlama ve sınıf yönetimi açısından büyük önem taşımaktadır (Kuzgun & Deryakulu, 2006). Yapılan araştırmalara

göre, üstün yetenekli çocukların eğitiminden sorumlu öğretmenlerin sahip olması gereken yeterlikler; öğretme yöntem ve süreçleri konusunda yeterli olma, öğretimde sıra dışı yöntem ve yeteneklere sahip olma şeklinde sıralanmaktadır (Ataman, 1998: 184). Öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin bulunduğu sınıf ortamını düzenleme ve öğrenci davranışlarını yönetme yeterlikleri, büyük ölçüde özel eğitim konusunda yeterlikleri ve sınıf yönetimindeki yeteneklerine bağlıdır (Emmer & Stough, 2001; Smith & Laslett, 2002: 9).

Üstün yetenekli çocukların olumsuz davranışlarının yönetilmesinde etkili olan bir başka yöntem ise öğretmenlerin bu öğrencilerden yüksek akademik başarı beklentisinde olduklarını belli etmemeleridir. Çünkü bu çocukların öğrenme yeteneklerinin akranlarına oranla daha ileride olması yanında duygusal gelişimlerinde ileri düzeydedir. Aşırı stres altına sokulmaları, onlara yarardan çok zarar vermektedir. Bu çocuklarda doğuştan getirdikleri üstün yetenekleri doğrultusunda eğitimlerini sürdürür ve doğru yönlendirilirse, olumlu davranış geliştirmeleri çok daha kolaylaşır. Bu nedenle eğitimlerinde devlete, ailelere ve öğretmenlere önemli görevler düşmektedir (Porter, 2005: 7; Bozgeyikli, Doğan & Işıklar, 2010). Sürekli değişim ve yeni model arayışında olan Türk Milli Eğitim Sistemi, üstün yeteneklilerin eğitimi ve yönlendirilmesinde henüz kalıcı ve uygulanabilir bir model üretebilmiş değildir. Üstün yeteneklilerin eğitimi, istihdam sürecini de içeren bir vizyondan yoksun olduğu için bu bireyler, eğitimleri boyunca kendi kaderlerine terk edilmekte ve bu durum gelişmiş ülkelere doğru beyin göçüne zemin hazırlamaktadır (Bakioğlu & Levent, 2013).

Araştırmanın amacı, üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamında sergiledikleri olumsuz davranışlar ve yönetilmesine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır;

1-Öğretmenlerin üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin kurs ve seminerlere katılma durumu nedir?

2-Öğretmenlerin sınıf ortamında üstün yetenekli öğrencilerle sorun yaşama düzeyi nedir?

3-Üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamında sergilediği olumsuz davranışlar nelerdir?

4-Öğretmenler üstün yetenekli öğrencilerin olumsuz davranışlarını yönetmede hangi yöntemleri kullanmaktadır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nitel araştırma desenindedir. Nitel araştırma deseninden bir konu hakkında derinlemesine bilgi elde etmek amacıyla yararlanılır (Newman & Benz, 1998; Denzin & Lincoln, 2005; Marshall & Rossman, 2006; Singh, 2007).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma grubunu, 2011-2012 eğitim öğretim yılında, Giresun Bilim ve Sanat Merkezine öğrenci gönderen okullarda görevli 168 öğretmen arasından, kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemiyle belirlenen 52 öğretmen oluşturmaktadır.

Tablo 1’de örneklem grubunun demografik özellikleri yer almaktadır.

Tablo 1.

Örneklem grubunun demografik bilgileri (N=52)

Cinsiyet	N	Branş	N	Yaş	N
Kadın	24	Sınıf Öğretmeni	27	20-30	6
Erkek	28	Branş Öğretmeni	25	31-40	18

Veri Toplama Aracı

Üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamında sergiledikleri olumsuz davranışların yönetilmesi ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirilmelerine ilişkin öğretmen görüşleri belirlemede, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Görüşme formu, üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde yer alan yapılandırılmış sorular, öğretmenlerin demografik özelliklerinden cinsiyet, branş ve yaşlarını belirlemeyi amaçlamaktadır. İkinci bölümde yarı yapılandırılmış iki soru yer almaktadır. Bu sorulardan birincisi öğretmenlerin üstün yeteneklilerine eğitime ilişkin kurs ve seminerlere katılmadurumunu belirlemektedir. İkinci soru ise sınıf ortamında üstün yetenekli öğrencilerin olumsuz davranış sergileme düzeyini belirlemeyi amaçlamaktadır. Öğretmenlerden bu sorulara “Sıklıkla”, “Bazen” “Nadiren” ve “Hiç” şeklinde yanıt vermeleri istenmiştir. Üçüncü bölümde iki adet açık uçlu soru yer almaktadır. Sorular şu şekildedir: “Üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamında sergilediği olumsuz davranışlar nelerdir?”, “Öğrencilerin sınıf ortamında sergilediği olumsuz davranışları yönetmede kullandığınız yöntemler nelerdir?”

Geçerlik ve Güvenirlilik

Görüşme formu geliştirilirken, araştırmanın iç geçerliğini artırmak için alan yazın taramasına bağlı olarak konu ile ilgili bir kavramsal bir çerçeve oluşturulmuştur. Öğretmen görüşlerinden elde edilen sözel veriler, araştırmacı ve nitel araştırma konusunda deneyimli başka bir öğretim üyesi tarafından kodlanmıştır. Her iki kodlayıcı tarafından yapılan kodlamalar üzerinde güvenirlilik için; $Güvenirlilik = Görüş Birliği / Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı \times 100$ formülü uygulanmıştır (Miles & Huberman, 1994). İki kodlayıcı arasındaki uyum %91 olarak hesaplanmıştır. Uyuşum yüzdesinin %70 veya daha üstü olması yeterli görüldüğünden veri analizi açısından güvenirliliğin sağlandığı varsayılmıştır. Temalara ulaşmada araştırmacı ve uzman öğretim üyesi tarafından yapılan kodlamalarda uyum gösteren kodlar esas alınmıştır. İkinci aşamada temalar ve alt temaların kendi aralarındaki ilişkisi ve her bir alt temanın diğerleriyle ilişkisi kontrol edilerek yapısal bütünlük sağlanmıştır. Araştırmanın dış geçerliğini artırmak için araştırma süreci ve bu süreçte yapılanlar, (araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama süreci, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması) ayrıntılı bir biçimde tanımlanmıştır. Araştırmanın güvenirliliğini artırmak için bulguların tamamı yorum yapılmadan gösterilmiştir.

Verilerin Analizi

Microsoft Excel programından yararlanarak bilgisayar ortamına aktarılan verilerin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmış, bulgular analiz edilerek sonuçları yorumlanmıştır. Verilerin analizinde, betimsel analiz yöntemlerinden tümevarımcı analiz yönteminden yararlanılmıştır. Bu yöntem, betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması, bulguların analizi ve yorumlanması şeklinde sıralanan

dört aşamadan oluşmaktadır (Miles & Huberman, 1994; Yıldırım & Şimşek, 2013: 256). İlk aşamada temalar, ilgili kavramları kapsayacak kadar geniş ve ilgisiz kavramları dışarıda bırakacak kadar dar kapsamda tutulmuştur. Yazılı kayıtların analizinde, sorulara benzer yanıtlar veren öğretmenlerin görüşleri aynı kategoride değerlendirilmiştir. Elde edilen sözel veriler kodlanmış; bu kodlara göre öğretmen görüşleri ana tema ve alt temalar olarak ayrılmıştır. Üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamında sergilediği olumsuz davranış ve bu davranışlara ilişkin iki ana tema belirlenmiştir. Bu temalar; “ilgisiz davranma” ve “öğrenme ortamını bozma” şeklindedir. Olumsuz davranışların yönetilmesine ilişkin 13 adet yöntem belirlenmiş ve iki ana tema ile ilişkilendirilmiştir. Bu temalardan birincisi “destekleme”; ikincisi ise “yaptırım uygulama” şeklindedir. İkinci aşamada, aynı kavramsal boyutta kodlanan ifadeler anlamlı ve mantıklı bir biçimde bir araya getirilmiştir. Üçüncü aşamada, verilerin kolay, anlaşılır ve okunabilir bir dil ile tanımlanmasına ve gereksiz tekrarlardan kaçınılmasına dikkat edilmiştir. Dördüncü aşamada, tanımlanan bulgular açıklanmış birbirleriyle ilişkilendirilmiş ve anlamlandırılarak neden sonuç ilişkisi kurulmaya çalışılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin görüşleri; SÖ1, SÖ2, SÖ3... ve branş öğretmenlerinin görüşleri ise BÖ1, BÖ2, BÖ3... şeklinde kodlanarak verilmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Tablo 2’de üstün yeteneklilerin eğitimlerine ilişkin kurs ve seminerlere katılma durumlarının frekans ve yüzdeleri yer almaktadır.

Tablo 2.

Kurs ve seminerlere katılma durumuna ilişkin öğretmen görüşleri (N=52)

Seçenekler		Sıklıkla	Bazen	Nadiren	Hiç	Toplam
Üstün Yeteneklilerin Eğitimine İlişkin Kurs ve Seminerlere Katılma Durumu	<i>f</i>	4	10	15	23	52
	<i>%</i>	7.7	19.2	28.8	44.3	100

Tablo 2’ye göre öğretmenlerin %7.7’si, üstün yeteneklilerin eğitimi ile ilgili kurs ve seminerlere sıklıkla katıldıklarını; %19.2’si bazen katıldıklarını; %28.8’i nadiren katıldıklarını ve %44.3’ü ise hiç katılmadıklarını belirtmektedir.

Tablo 3’te üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamında olumsuz davranış sergileme düzeylerine ilişkin frekans ve yüzdeler yer almaktadır.

Tablo 3.

Üstün yeteneklilerin sınıf ortamında olumsuz davranış sergileme düzeyleri (N=52)

Seçenekler		Sıklıkla	Bazen	Nadiren	Hiç	Toplam
Üstün Yetenekli Öğrencilerin Sınıf Ortamında Olumsuz Davranış Sergileme Düzeyi	<i>f</i>	21	16	13	2	52
	<i>%</i>	40.4	30.8	25.0	3.8	100

Tablo 3’e göre öğretmenlerin %40.4’ü üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamında sıklıkla; %30.8’i bazen; %25’i nadiren olumsuz davranışlar sergiledikleri şeklinde görüş belirtmektedir. Öğretmenlerin sadece %3.8’i, üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamında hiç olumsuz davranış sergilemediği görüşündedir.

Üstün Yetenekli Öğrencilerin Sınıf Ortamında Sergilediği Olumsuz Davranışlar

Bu bölümde öğretmenlerin sınıf ortamında üstün yetenekli öğrencilerin sergilediği olumsuz davranışlara ilişkin görüşleri yer almaktadır. Araştırmaya katılan tüm öğretmenlerin

görüşlerine yer vermek, araştırmının yazım kuralları ile ilgili sınırlarını aştığı için özellikle konuya açıklık getiren çarpıcı görüşlere yer verilmiştir.

Üstün yetenekli öğrencilerin olumsuz davranışlarının öğrenme ortamını bozduğuna vurgu yapan bir sınıf öğretmenin bu konudaki görüşleri aşağıdadır;

“Sınıfımda Bilim ve sanat Merkezine devam eden dört öğrencim var. Derslere katılmaları, yaratıcı ve yeni fikirlere sahip olmalarını takdir ediyorum. Sürekli kendilerine söz verilmesini istemeleri ve benim ise diğer öğrencilere söz hakkı vermem yüzünden sinirli ve kaprisli davranabiliyorlar. Dersin konusu dışında sorularla beni bunaltıyorlar. Arkadaşları ile aralarında sözlü atışmalar yaşanıyor. Hatta bazen saldırgan bir tutum sergiliyorlar. Onları anlayışla karşılamaya çalışıyorum. Onların hızına yetişemiyorum. Sürekli rekabet halindedir. Bu yüzden arkadaşlarına karşı bazen kaba ve kırıcı olabiliyorlar.” (SÖ14).

Bu konuda başka bir sınıf öğretmenin görüşleri ise;

“Sınıfımda üç tane Bilim ve Sanat Merkezine devam eden öğrencim var. Çoğunlukla uyumlu davranıyorlar. Enerjilerinin ve öğrenme arzularının çok yüksek olması beni çok mutlu ediyor. Ancak çok çabuk öğrendikleri için yeni bir konuya geçmemi istiyorlar. Ben diğer öğrencilerle ilgilendiğimde, geç öğrendikleri için arkadaşlarına sözlü olarak sataşıyorlar. Verilen yanıtları beğenmiyorlar. Sabırsız davranıyorlar. Bazen de anlamsız bir hareketlilik ve huzursuzluk sergilediklerini gözlemliyorum. (SÖ43).

İlgisiz davranma ve sınıfın öğrenme ortamını bozma temalarına vurgu yapan bir branş öğretmenin bu konudaki görüşleri aşağıdadır;

“Benim branşım Fen Bilgisi olduğu için üstün yetenekli öğrencilerle genel olarak iyi anlaşıyoruz. Zaten her sınıfta iki veya üç tane BİLSEM’e (Bilim ve Sanat Merkezi) devam eden öğrenci var. Farklı konuları gündeme getirmeleri ve ilginç sorular sormaları beni mutlu ediyor fakat diğer öğrencilerin o derste öğrenmeleri gereken konu için yeterince zaman kalmıyor. Eğer sordukları soruyu cevap vermeden geçirtirsem derse katılmıyorlar. Başka şeylerle ilgileniyorlar. Hatta verilen ödevleri yapmıyorlar. Hiçbir şeyi unutmuyorlar çok ısrarcı ve inatçı davranıyorlar bazen benimle bile inatlaşabiliyorlar. (BÖ21).

Sadece ilgisiz davranmaya vurgu yapan bir branş öğretmeni ise bu konuda;

“BİLSEM’e devam eden öğrencilerin okulun en başarılı öğrencileri olduğunu söylemeliyim. Aslında bu çocukların tespit edilip sadece üstün yeteneklilerin eğitim gördüğü okullarda okuması lazım. Ben bu çocuklara yeterince yararlı olamadığıma inanıyorum. Derslerde genellikle konuları basit bulmalarından kaynaklanan sorunlar yaşıyorum. Bu yüzden çabuk sıkılıyorlar, başka şeylerle ilgileniyorlar. Konu dışı çok fazla soru soruyorlar. Bazen de içe kapanıp, hiçbir şeyle ilgilenmiyorlar.” (BÖ10). şeklinde görüş belirtmektedir.

Tablo 4’te öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerde gözlemledikleri ilgisiz davranma ana temasına ilişkin alt temalar, frekans değerleri ve yüzdeleryer almaktadır.

Tablo 4.

İlgisiz davranma (N=52)

Ana Tema	Alt Temalar	f	%
İlgisiz Davranma	Etkinliklere katılmaya isteksiz davranma	36	29.3
	Başka şeylerle ilgilenme (dışarı bakma, dalma, resim yapma vb.)	27	21.9
	Konuyla ilgisi olmayan sorular sorma	23	18.7
	Verilen ödevleri zamanında yapmama	16	13.0
	Farklı konuları gündeme getirme	15	12.2
	İçe kapanma, iletişim kurmama	6	4.9
Toplam		123	100

Tablo 4'e göre, üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamında sergiledikleri ilgisiz davranma davranışları arasında; etkinliklere katılmada isteksizlik (f=36), başka şeylerle ilgilenme (f=27), konuyla ilgisi olmayan sorular sorma (f=23), verilen ödevleri zamanında yapmama (f=16), farklı konuları gündeme getirme (f=15) ve iletişim kurmamadır (f=6).

Tablo 5'te öğrenme ortamını bozmaya ilişkin alt temalar, frekans değerleri ve yüzdeler yer almaktadır.

Tablo 5.
Öğrenme ortamını bozma (N=52)

Ana Tema	Alt Temalar	f	%
Öğrenme Ortamını Bozma	Sürekli söz hakkı isteme	39	32.5
	Anlamsız huzursuzluk ve hareketlilik	28	23.3
	Arkadaşlarının yanıtlarını beğenmeme	14	11.7
	Arkadaşlarına sözle sataşma	12	10.0
Bozma	Öğretmenle inatlaşma	10	8.3
	Söz almadan konuşma	9	7.5
	Saldırgan davranışlar sergileme	8	6.7
Toplam		120	100

Tablo 5'e göre üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamında sergiledikleri öğrenme ortamını bozma davranışları arasında; sürekli söz hakkı isteme (f=39), anlamsız huzursuzluk ve hareketlilik (f=28), arkadaşlarının yanıtlarını eleştirme (f=14), arkadaşlarına sözlesataşma (f=12), öğretmenle inatlaşma (f=10), söz almadan konuşma (f=9) ve saldırgan davranışlar sergilemedir (f=8).

Öğretmenlerin Olumsuz Davranışları Yönetmede Kullandığı Yöntemler

Bu bölümde öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamında sergilediği olumsuz davranışları yönetmede başvurduğu yöntemlere ilişkin görüşler yer almaktadır. Konuyu genel olarak daha iyi açıklayan görüşlere yer verilmiştir.

Sınıf içindeki olumsuz davranışları yönetmede, destekleyici tutum sergileyen bir branş öğretmenin görüşleri aşağıdadır;

“Üstün yetenekli öğrencilerin sınıfta sergilediği olumsuz davranışların normal olduğunu düşünüyorum. Enerjileri çok yüksek olduğundan onlara daha fazla rol ve sorumluluk veriyorum. Aileleri ile iletişim halindeyim. İlgi alanlarını zenginleştirmeye olanak sağlayacak ödevler veriyorum.” (BÖ18).

Sadece yaptırım uygulayan bir sınıf öğretmenin görüşleri aşağıdadır;

“Öğrenci sınıfın huzurunu ve öğrenme ortamını bozacak davranışta bulunamaz. Bulunursa cezasını çeker. Olumsuz davranış sergileyen öğrencinin üstün yetenekli olması, ona daha hoşgörülü davranmamı da gerektirmez. Sınıf kurallarına herkesin uyması gerekir. Benim sınıfımda hiperaktif bir BİLSEM öğrencisi var. Tek başına oturuyor hem de en önde. Çoğu kez sözlü olarak uyarmak zorunda kalıyorum. Rehber öğretmenle de görüştim. Pek yararı olmadı.” (SÖ4).

Olumsuz davranışları yönetmede hem destekleyen hem de yaptırımuygulayan bir sınıf öğretmenin görüşleri aşağıdadır;

“Üstün yetenekli öğrencilerin enerjileri çok yüksek olduğundan onlara sınıf içinde daha fazla rol ve sorumluluk veririm. Bu öğrencilerime daha yararlı olabilmek için özel eğitim konusunda kendimi geliştirmeye çalışıyorum. Arkadaşları ile anlaşmazlık yaşadıklarında, bazen yerlerini değiştirip tek başlarına oturtuyorum. Sınıf kurallarını birlikte oluşturduğumuz için onlara sınıf kurallarını sık sık hatırlatırım. Aileleri ile görüşür, herhangi bir sorununun olup olmadığını anlamaya çalışırım.” (SÖ49).

Hem destekleyen vehem de yaptırımuygulayan bir branş öğretmenin görüşleri aşağıdadır;

“Üstün yetenekli öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine daha fazla imkân vermeye çalışırım. Derslerimde onların seviyesine uygun matematik soru örnekleri çözmeye özen gösteririm. Ayrıca onlara özel ev ödevleri veririm. Sınıf içinde arkadaşları ile tartışmalarına göz yummam. Kendilerini sözlü olarak uyarırım. Gerekirse etkinliklere katılmama cezası veririm.” (BÖ29).

Tablo 6’da,desteklemeye ilişkin alt temalar, frekans ve yüzdeleri yer almaktadır.

Tablo 6.

Destekleme (N=52)

Ana Tema	Alt Temalar	f	%
Destekleme	Olumsuz davranışları doğal karşılarım	35	23.3
	Özel eğitim konusunda kendimi geliştirmeye çalışırım	29	19.3
	Daha fazla rol ve sorumluluk veririm	27	18.0
	İlgi alanlarına yönelik ev ödevleri veririm	19	12.7
	Kendilerini ifade etmelerine daha fazla fırsat veririm	16	10.7
	Ailelerle daha sık iletişim kurarım	15	10.0
	Öğrenme ortamını zenginleştiririm	9	6.0
Toplam		150	100

Tablo 6 incelendiğinde, üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamındaki olumsuz davranışlarını yönetmede,öğretmenlerin genel olarak destekleyici bir tutum sergilediği görülmektedir. Olumsuz davranışları doğal karşılama (f=35); özel eğitimde yetkinleşme (f=29); rol ve sorumluluk verme (f=27);ev ödevi verme (f=19); kendilerini ifade fırsatı verme (f=16); ailelerle iletişim kurma (f=15) ve öğrenme ortamını zenginleştirme (f=9) yöntemleri,öğretmenler tarafından görece daha yaygın olarak kullanılmaktadır.

Tablo 7’de yaptırımauygulamaya ilişkin alt temalar, frekans ve yüzdeler yer almaktadır.

Tablo 7.

Yaptırım uygulama (N=52)

Ana Tema	Alt Temalar	f	%
Yaptırım Uygulama	Sözlü olarak uyarırım	13	28.9
	Yerini değiştirir, ön sırada oturturum	10	22.2
	Okulun rehber öğretmeniile görüşmesinisağlarım	8	17.8
	Sınıf içi kuralları hatırlatırım	6	13.3
	Tek başına oturturum	5	11.1
	Etkinliğe katmam veya söz hakkı vermem	3	6.7
Toplam		45	100

Tablo 7'ye göre öğretmenler, üstün yetenekli öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışlarını önlemede, yaptırım uygulamayı da tercih etmektedir. Öğretmenlerin; görece az olmakla birlikte öğrencileri sözlü olarak uyarma (f=13), yerlerini değiştirme (f=10), rehber öğretmenle görüşürme (f=8), sınıf içi kuralları hatırlatma (f=6), tek başına oturtma (f=5) ve etkinliğe katmama veya söz hakkı vermeme (f=3) yöntemlerine başvurdukları görülmektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmanın bulguları, öğretmenlerin üstün yeteneklilerin eğitimi konusunda yeterli olmadıklarını göstermektedir. Öğretmenlerin %7.7'si, üstün yeteneklilerin eğitimi ile ilgili kurs ve seminerlere sıklıkla katıldıklarını; %19.2'si bazen katıldıklarını; %28.8'i nadiren katıldıklarını ve %44.3'ü ise hiç katılmadıklarını belirtmektedir. Elde edilen bulgular, daha önce yapılan araştırmaların bulguları ile desteklenmektedir. Şenol (2011) tarafından yapılan araştırmada, üstün yeteneklilerin Bilim ve Sanat Merkezlerindeki eğitiminde en fazla karşılaşılan sorunların ilk sırasında, öğretmenlerin özel eğitim konusundaki eksiklikleri yer almaktadır. Ataman (1998) ve Sapon-Shevin (2003), üstün yeteneklilerin eğitiminde sorunlar yaşandığını dile getirmekte; üstün yeteneklilerin öğretmenlerinin pedagojik yönden iyi eğitim almaları ve bireysel farklılıklar gösteren öğrencilerin farklı öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak için zenginleştirilmiş öğrenme ortamları ve özel eğitim olanakları sağlayacak donanımda olmaları gerektiğini belirtmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %40.4'ü, üstün yetenekli öğrencilerin sıklıkla; %30.8'i bazen; %25'i nadiren sınıf ortamında olumsuz davranışlar sergiledikleri şeklinde görüş belirtmektedir. Öğretmenlerin sadece %3.8'i, üstün yetenekli öğrencilerle sınıf ortamında olumsuz davranış sergilemediğini ifade etmektedir. Bu sonuçlar daha önceki çalışmaları bulguları ile benzerlik göstermektedir. Wagale (2001), üstün yetenekli ve başarı odaklı çocukların bazen inatçı ve baskın davranışları nedeniyle sınıf ortamında öğretmenlerine sorun çıkardıklarını belirtmektedir. Mares (1991) yaptığı araştırmada, üstün zekâlıların entelektüel risk alma eğiliminde olmaları nedeniyle genellikle gelişmiş öğrenme davranışları sergilediklerini, alışılmadık ve beklenmedik bir şekilde kuralları çiğnediklerini, bu durumun öğretmenler tarafından üstün yeteneklilerin sınıf ortamında karışıklık çıkarma davranışı olarak algılanabildiğini belirtmektedir. Balay & Sağlam'ın (2008) araştırmasında öğretmenler, sınıf ortamında olumsuz öğrenci davranışlarıyla sıklıkla karşılaştıkları şeklinde görüş belirtmektedir.

Öğretmenler, üstün yetenekli öğrencilerin ilgisiz davranma teması altındaki olumsuz davranışlarını, sınıf ortamında etkinliklere katılmada isteksizlik; başka şeylerle ilgilenme; konuyla ilgisi olmayan sorular sorma; verilen ödevleri zamanında yapmama; farklı konuları gündeme getirme ve iletişim kurmama şeklinde ifade etmektedir. Elde edilen bulgular, Borland (2003), Kesner (2005), Monks & Pfluger (2005) ve Klein (2007) tarafından yapılan çeşitli araştırmalardaki öğrenme ortamlarının zenginleştirilmediği durumlarda çok çabuk sıkıldıkları, başka şeylerle ilgilendikleri şeklindeki bulgularla benzerlik göstermektedir. Shavinina & Ferrari (2004), üstün yetenekli öğrencilerin öğrenme özellikleri ile ilgili yaptıkları araştırmada, öğrenme hızlarının yüksek olması nedeniyle sınıf ortamında öğrenilen konuların kendi bilgi düzeylerinin altında kaldığı ve öğrenme süresinin uzadığı durumlarda, sıkıldıklarını açıkça dile getirdiklerini belirtmektedir.

Öğretmenler, üstün yetenekli öğrencilerin öğrenme ortamını bozma ana teması altındaki olumsuz davranışlarını, sürekli söz hakkı isteme; anlamsız huzursuzluk ve hareketlilik sergileme; arkadaşlarının yanıtlarını eleştirme; arkadaşlarına sözle sataşma; öğretmenle inatlaşma; söz almadan konuşma ve saldırgan davranışlar sergileme şeklinde belirtmektedir.

Torrance'a göre(1981), üstün yetenekli çocukların erken öğrenme ve okuma davranışları, bazı olumsuz davranışları da beraberinde getirmektedir. Bu davranışlar; otoriteyi sorgulama ve karşı koyma, rutin olana karşı gelme, sosyal kuralları umursamama, önemli olarak algılanan şeylere karşı daha az ilgi gösterme şeklinde ortaya çıkabilir. Delisle (1992) ve Kitano (1990) araştırmalarında, üstün yetenekli çocukların özerk davranma eğiliminde oldukları için davranışlarının yetişkinler tarafından kontrol edilmesi girişimlerine karşı koyma eğiliminde olduklarını belirtmektedir. Kingore (2001) ve Moore (2005) ise araştırmalarında, üstün yetenekli çocukların; başarısızlığın üstesinden gelmede yetersizlik, normal sınıf ortamındaki müfredattan sıkılma, uygun olmayan davranışsal taşkınlık ya da tepkiler, öğretmenlerinin sürekli ilgi göstermesini isteme ve başkalarının ihtiyaç ve isteklerine karşı kayıtsız kalma gibi tutum ve davranışlar sergilediklerini belirlemiştir.

Üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamındaki olumsuz davranışlarını yönetmede, öğretmenlerin genel olarak destekleyici bir tutum sergilediği görülmektedir. Öğretmenler üstün yetenekli öğrencilerin olumsuz davranışlarını doğal karşılama; özel eğitimde yetkinleşme; rol ve sorumluluk verme; ev ödevi verme; kendilerini ifade fırsatı verme; ailelerle iletişim kurma ve öğrenme ortamını zenginleştirme yöntemlerine başvurmaktadır. Yapılan araştırmalar, hoşgörülü davranmanın olumsuz davranışları önlemede daha etkili olduğunu göstermektedir. Çankaya'nın (2011) yaptığı araştırmada, aile ile işbirliği, bireysel rehberlik, sosyal etkinliklere katma, ortak kararlar alma, sorumluluk kazandırma, öğrencinin özel yeteneklerinin gelişimini destekleme, sınıf ortamındaki olumsuz davranışları önlemede kalıcı çözümler olarak görülmektedir. Safran & Oswald'a göre (2003) olumlu davranışların desteklenmesi modeli, işbirlikçi bir model olduğundan, öğrencilerde davranış değişikliği yaratmada daha fazla etkilidir.

Araştırmaya katılan öğretmenler, üstün yetenekli öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz davranışlarını önlemede, yaptırım uygulamayı da tercih etmektedir. Görece yüksek düzeyde olmamakla birlikte öğretmenlerin; sözlü olarak uyarma, yer değiştirme, rehber öğretmenle görüştürme, sınıf içi kuralları hatırlatma, tek başına oturtma, etkinliğe katmama ve söz hakkı vermeme yöntemlerine başvurdukları görülmektedir. Oysa Quinn et al. (2000) ve Porter'a göre(2006), tehditkâr ve aşağılayıcı bir dil kullanmaktan kaçınma, öğrencilere daha fazla zaman ayırma ve sorunlarını paylaşma, etkin bir şekilde dinleme, cesaretlendirme ve başaracaklarına inanma, sınıf ortamındaki olumsuz davranışları azaltmada çok daha etkilidir.

Üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde rol alan öğretmenler, özel eğitim konusunda daha donanımlı olmalı, farklı ülkelerdeki uygulamaları yakından izlemelidirler. Üstün yetenekli öğrencilerin eğitim gördüğü okullaragerekli materyaller sağlanmalı, sınıf içi öğrenme ortamları zenginleştirilmeli ve bireyselleştirilmiş eğitim etkinlikleri hazırlama konusunda öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmelidir. Öğretmenler, üstün yetenekli çocukların sınıf ortamında sergiledikleri olumsuz davranışların gelişim özelliklerine bağlı olduğu konusunda bilgilendirilmeli ve bu davranışların yönetilmesi konusunda öğretmenlere özel eğitim ve rehberlik semineri verilmelidir.

Üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamında sergiledikleri olumsuz davranışları yönetme konusunda öğretmenlere hizmet içi eğitim verilebilir ve üniversitelerin özel eğitim bölümünde görevli akademisyenlerden bu konuda destek sağlanabilir. Üstün yetenekli çocukların sınıf ortamında sergiledikleri olumsuz davranışların nedenlerine ilişkin farklı araştırmalar yapılabilir. Üstün yetenekli öğrencilerin sınıf ortamında sergiledikleri olumsuz davranışların çözüm odaklı terapi ile önlenmesine ilişkin deneysel araştırmalar yapılabilir. Üstün yetenekli çocukların olumsuz tutum ve davranışlarına ilişkin ailelerin örneklem olarak alındığı farklı araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akarsu, F. (2000). A learning model for Istanbul Science and Art Center. *Gifted and Talented International*, 15(2), 124-129.
- Ataman, A. (1998). *Üstün zekâlılar ve üstün yetenekliler*, (Ed. S. Eripek), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Bakioğlu, A. ve Levent, F. (2013). Üstün Yeteneklilerin Eğitiminde Türkiye İçin Öneriler. *Üstün Yetenekli Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 31-44.
- Balay, R.,& Sağlam, M. (2008). Sınıf içi olumsuz davranışlara ilişkin öğretmen görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 1-24.
- Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi (2009). Mart 2009/2618 Sayılı Tebliğler Dergisi.
- Boran, A. İ.,& Aslaner, R. (2008).Bilim ve sanat merkezlerinde matematik öğretiminde probleme dayalı öğrenme. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(9), 15-32.
- Borland, J. H. (2003). *Rethinking gifted education*. NY: Teachers College Press.
- Bozgeyikli, H, Doğan, H. ve Işıklar, A. (2010). Üstün yetenekli öğrencilerin mesleki olgunluk düzeyleri ile algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(28), 133-149.
- Can, N. (2004). Öğretmenlerin geliştirilmesi ve etkili öğretmen davranışları. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(16), 103-119.
- Coleman, L. J. ve Cross, T. C. (1988). Is being gifted asocial handicap? *Journal for the Education of the Gifted*, 11, 41-56.
- Çankaya, İ. (2011). Sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlarla başa çıkma yolları. *Turkish Studies*, 6(2), 307-316.
- Delisle, J. R. (1992). *Guiding the social and emotional development of gifted youth*.USA: Longman Press.
- Denzin, N. K.,& Lincoln, Y. S. (2005). *The sage handbook of qualitative research*. California: Sage Publications.
- Dunbar, C. (2004). *Best practises in classroom management*.USA: Michigan State University Press.
- Emmer, E. T.,& Stough, C. M. (2001). Classroom management: A critical part of educational psychology with implication for teacher education. *Educational Psychologist*, 36(2). 103-112.
- Gökdere, M.,&Çepni, S. (2003). Üstün yetenekli çocuklara verilen değerler eğitiminde öğretmenin rolü. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1 (2), 93-107.
- Kesner, J. E. (2005). Gifted children's relationships with teachers. *International Education Journal*, 6(2), 218-223.
- Kingore, B. (2001). Gifted kids, gifted characters, and great books. *Gifted Child Today*, 24(1), 30-32.
- Kitano, M. (1990). A developmental model for identifying and serving young gifted children. *Early Child Development and Care*, 63, 19-31.
- Klein, B. S. (2007). *Raising gifted kids*. USA: American Management Association.
- Kuzgun, Y.,& Deryakulu, D. (2006). Eğitimde bireysel farklılıklar. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 5(2), 316-321.
- Mares, L. (1991). *Young gifted children*.Australia: Hawker-Brownlow Education Press.
- Marshall,C.,& Rosman, B. G. (2006). Designing qualitative research. California: Sage Publications.
- Miles, M. B.,& Huberman, M. A. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. London: Sage Publications.

- Monks, F. J., & Pfluger, R. (2005). *Gifted education in 21 European Countries: Inventory and perspective*. Germany: Radboud University Press.
- Moore, M. (2005). Meeting the educational needs of young gifted readers in the regular classroom. *Gifted Child Today*, 28(4), 40-64.
- Newman, I., & Benz, C. R. (1998). *Qualitative-quantitative research methodology: Exploring the interactive continuum*. USA: Southern Illinois University Press.
- Öztürk, B. (2005). Sınıfta istenmeyen davranışların önlenmesi ve giderilmesi. Edit. Emin Karip. *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık. ss.156-199.
- Porter, L. (2005). *A guide for teachers and parents*. Australia: Allen & Unwin Publications.
- Porter, L. (2006). *Behaviour in schools: Theory and practice for teachers*. England: Open University Press.
- Quinn, M. M., Osher, D., Warger, C., Hanley, T., Bader, B. D., Tate, R., & Hoffman, C. (2000). *Educational strategies for children with emotional and behavioural problems*. Washington, DC: Center for Effective Collaboration and Practice American Institutes for Research.
- Renzulli, J. S. (1977). *The enrichment triad model: A guide for developing defensible programs for gifted*. USA: Creative Learning Press.
- Renzulli, J. S. (1999). What is thing called giftedness, and how do we develop it? A twenty-five year perspective. *Journal for the Education of Gifted*, 23(1), 3-54.
- Safran, S. P., & Oswald, K. (2003). Positive behavior supports: Can schools reshape disciplinary practices? *Exceptional Children*, 69(3), 361-373.
- Sapon-Shevin, M. (2003). *Equity, excellence, and school reform: Why is finding common ground so hard?* (Ed. James H. Borland). Rethinking gifted education. New York: Teachers College Press. pp. 127-142.
- Seeman, H. (2010). *Preventing disruptive behavior in colleges: A campus and classroom management handbook for higher education*. UK: Rowman & Littlefield Education Press.
- Shavinina, L.V. & Ferrari, M. (2004). *Beyond knowledge: Extracognitive aspects of developing high ability*. London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Singh, K. (2007). *Quantitative social research methods*. Los Angeles: Sage Publications.
- Smith, C. J., & Laslett, R. (2002). *Effective classroom management*. London: Routledge Falmer Group Press.
- Şenol, C. (2011). *Üstün yeteneklilere eğitim programına ilişkin öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye.
- Tannenbaum, A. J. (2003). *The meaning and making of giftedness*. (Eds. N. Colangelo & G.A. Davis). Handbook of gifted education. Boston: Allyn & Bacon Publications. pp. 45-59.
- Tardif, T. Z., & Sternberg, R. J. (1988). *What do we know about creativity?* (Ed. R. J. Sternberg). The nature of creativity. USA: Cambridge University Press. pp. 429-440.
- Toprakçı, E. (2008). *Sınıfa dayalı yönetim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Torrance, E. P. (1981). *Non-test ways of identifying the creatively gifted*. (Eds. J. C. Gowan, J. Khatena & E. P. Torrance). Creativity: Its educational implications. pp. 165-170. Dubuque: Kendall/Hunt.
- Türnüklü, A. (2006). *Onarıcı disiplin*. Ankara: Ekinoks Yayıncılık.
- Walters, J., & Frei, S. (2007). *Managing classroom behavior and discipline*. USA: Shell Education Press.
- Wagale, E. (2001). *Enneagram yöntemiyle çocuk yetiştirmek*. (Çev: Günseli Aksoy). İstanbul: Rota Yayınları.

- Whitmore, J. R. (1980). *Giftedness, conflict and underachievement*. Boston: Allyn & Bacon Publications.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.